

**CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII
AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ**

București, Piața Valter Mărăcineanu nr. 1-3, et. 2, tel/fax. +40-21-3126578, e-mail: support@cncd.org.ro

**HOTĂRÂREA NR. 9
din 07.01.2015**

Dosar nr.: 242/2014

Petiția nr.: 2476/08.04.2014

Petent: Asociația ACCEPT

Reclamat: S M D

Obiect: afirmații cu caracter discriminator la adresa persoanelor homosexuale în cadrul unui interviu, acestea fiind comparate cu pedofili și considerate persoane bolnave psihic

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

1.1. Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentului

1.1.1. Asociația ACCEPT cu sediul în loc. București, str. Lirei, nr. 10, sector 2

1.2. Numele, domiciliul, reședința sau sediul reclamatului

1.2.1. S M D cu domiciliul ales la Birou parlamentar SM D sediul, județ Oradea

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

2.1. Sesizarea petentei vizează afirmațiile cu caracter discriminator la adresa persoanelor homosexuale, făcute de către partea reclamată în cadrul unui interviu, acestea fiind comparate cu pedofili și considerate persoane bolnave psihic. Petenta consideră discriminatorii afirmațiile făcute de către partea reclamată, fiind atins dreptul la demnitatea personală a persoanelor homosexuale.

III. Procedura de citare

3.1. În temeiul art. 20 alin. 4 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și combaterea tuturor formelor de discriminare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

3.2. Părțile au fost citate pentru termenul stabilit de Consiliu, la data de 16.06.2014, prin adresa nr. 3775/29.05.2014 fiind citată petenta, iar prin adresa nr. 3775/29.05.2014 fiind citată partea reclamată. Petenta a fost absentă la audiere. Partea reclamată a fost prezentă la audiere.

3.3. Procedură legal îndeplinită.

IV. Susținerile părților

4.1. Susținerile petentei

4.1.1. Petenta sesizează cu privire la caracterul discriminatoriu al declarațiilor doamnei deputat reclamată la adresa persoanelor homosexuale, prezentate în articolul - 27 de parlamentari vor CASTRAREA CHIMICA a pedofililor. Deputat: „ *Tratamentul este*

necesar, să nu-i mai revină fantezia obscenă rapid", publicat în data de 13.03.2014 pe site-ul www.gandul.info și care poate fi accesat la adresa: <http://www.gandul.info/politica/27-de-parlamentari-vor-castrarea-chimica-a-pedofililor-deputat-tratamentul-este-necesar-sa-nu-i-mai-revina-fantezia-obscena-rapid-12259950>.

4.1.2. Doamna deputat a dat un interviu pentru www.gandul.info în care, alături de alți parlamentari, explică necesitatea introducerii unui proiect de lege privind castrarea chimică a pedofililor. În cadrul acestui interviu, reclamata face remarci false, ofensatoare și discriminatorii la adresa persoanelor homosexuale, pe care le consideră "bolnave" și pe care le compară în mod greșit cu persoanele pedofile. Petentul redă câteva fragmente din declarațiile doamnei deputat:

- *„Sunt unele persoane care sunt bolnave psihic, iar boala psihică care trebuie dovedită, este foarte dificil să stabilești dacă pedofilia, și pentru un medic, trebuie consultați psihiatrii, dacă pedofilia poate fi dovedită ca o boală psihică sau nu. Viciul de comportament uman uneori mimează normalitatea. Închisoarea se aplică acelor persoane care au discernământ și conștiința faptelor. Problema este ca și schizofrenia în anumite situații, acest viciu de comportament are uneori un substrat psihic ascuns și care nu poate să fie dovedit că este o boală psihică. La fel ca și comportamentul gay”*

- *„În cazul persoanelor homosexuale putem vorbi de o boală ”*

- *„Sunt vreo șase sau șapte nivele de sexualizare a persoanei, astfel încât să poți spune că este femeie sau bărbat. Toate aceste probleme legate de sexualitate sunt datorate unor substanțe chimice care pe de o parte modifică comportamentul uman, normal este heterosexual, nu homosexual. Sentimentele de dragoste homosexuală sau heterosexuală se pot compara cu satisfacția pe care ți-o produce actul sexual cu o persoană foarte tânără sau foarte bătrână. Pedofilia poate fi o modificare care ține de o deviație psihică sau doar de un viciu de comportament”.*

- *„Foarte mulți dintre homosexuali prezintă modificări nu numai comportamentale sexuale, ci prezintă inclusiv deformații sau modificări organice față de sexul cărora aparțin. Chiar endocrine, hormonale. Sunt foarte deschisă la orice discuție privind comportamentele umane, comparația pe care am făcut-o este doar pentru a arăta că este foarte greu de dovedit cărei categorii face parte persoana. Un homosexual nu se poate dovedi că este diferit datorită unui comportament sau unei boli genetice sau unei modificări genetice față de sexul pe care îl are. Pedofilul este foarte greu de dovedit, dacă are o problemă psihică sau este doar un comportament deviant”.*

4.1.3. Petentul își întemeiază plângerea pe prevederile art. 2(1) coroborat cu art. 2(4), art. 2(5), art. 4 și art. 15 din OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată. Deoarece fapta de discriminare aduce atingere unei comunități sau unui grup de persoane -în acest caz, persoanele de orientare homosexuală din România - organizația semnatară, ca organizație care apără drepturile omului și are interes legitim în combaterea discriminării, are calitate procesuală activă conform art. 28(2) din OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată.

4.1.4. Doamna deputat, prin declarațiile făcute, discriminează direct pe criteriul orientării sexuale. Dumneaei, deși medic de formație, afirmă public că homosexualitatea este o boală psihică și mai mult decât atât, asociază în mod eronat homosexualitatea cu pedofilia. Doamna deputat consideră că "în cazul persoanelor homosexuale putem vorbi de o boală", iar în ceea ce privește comportamentul uman — "normal este heterosexual, nu homosexual". Doamna deputat face o diferențiere între persoanele homosexuale și cele heterosexuale într-un context negativ, în care spre deosebire de heterosexualitate, homosexualitatea este o boală. Criteriul de diferențiere este cel al orientării sexuale, prezentată de doamna deputat ca fiind o boală și nu o caracteristică a identității sexuale a unei persoane.

4.1.5. Mai mult decât atât, doamna deputat creează o analogie forțată între homosexualitate și pedofilie generând confuzii din punct de vedere științific dar și prejudecăți: "Sunt foarte deschisă la orice discuție privind comportamentele umane, comparația pe care am făcut-o este doar pentru a arăta că este foarte greu de dovedit căreia categorie face parte fiecare persoană. Un homosexual nu se poate dovedi că este diferit datorită unui comportament sau unei boli genetice sau unei modificări genetice față de sexul pe care îl are. Pedofilul este foarte greu de dovedit, dacă are o problemă psihică sau este doar un comportament deviant". De vreme ce orientarea sexuală este o simplă caracteristică umană, care nu comportă, prin ea însăși, nicio conotație patologică, iar pedofilia este o maladie care poate aparține unei ființe umane indiferent de orientarea ei sexuală, rezultă cu claritate că asocierea este forțată, tendențioasă și incorectă. Asocierea pe care o face doamna deputat între homosexualitate și pedofilie este greșită din punct de vedere științific, existând numeroase studii care conturează profilul adultului care abuzează sexual minori ca fiind în principal bărbat heterosexual, rudă cu victima. Asocierea deliberată dintre pedofilie și homosexualitate este iresponsabilă, mai ales când vine din partea unei persoane care se prezintă și din calitatea sa de doctor în medicină, dar și de deputat, așa cum face doamna deputat în articolul citat mai sus. Calificarea homosexualității ca boală și asocierea deliberată a acesteia cu infracționalitatea lezează drepturile persoanelor cu orientare homosexuală. Dreptul atins prin acest comportament este dreptul la demnitate al persoanelor, drept confirmat prin Decizia nr. 62 din 18.01.2007 a Curții Constituționale și prin art. 15 din OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată.

4.1.6. Doamna deputat a emis o judecată de valoare cu privire la un fapt social, exprimând public, declarații profund discriminatorii și incorecte din punct de vedere științific, conștientă fiind de impactul pe care îl vor avea aceste opinii, comportament care iese din cadrul garanției de exercitare a dreptului la liberă exprimare și care se circumscrie limitelor stabilite în exercitarea abuzivă a acestui drept așa cum rezultă din jurisprudența CEDO. Calitățile doamnei deputat de politician și medic, nu fac decât să atragă o obligație sporită de responsabilitate pentru promovarea pluralismului, toleranței și a spiritului de deschidere. În jurisprudența CEDO există o obligație specifică de moderație și reținere pentru anumite categorii de persoane în temeiul statutului lor, printre care se află în mod special politicienii. În acest sens se invocă cauzele *Vejdeland* și *alții c. Suedia* (nr. 1813/07) și *Feret c. Belgia* (nr. 15615/07), în care CEDO a dispus că afirmațiile homofobe nu sunt protejate de libertatea de exprimare și că pentru protejarea unei categorii vulnerabile în societate este necesar să se impună restricții asupra acelor exprimări publice "care sunt capabile să nască sentimente de lipsă de încredere, respingere sau chiar ură împotriva acestor categorii".

4.1.7. Declarația în cauză depășește cu mult limitele libertății de exprimare, inclusiv în cazul oamenilor politici. Încă din anii 1970, Asociația Psihologilor Americani și din anul 1990, Organizația Mondială a Sănătății au stabilit că homosexualitatea nu este o boală psihică, iar orice asociere între homosexualitate și pedofilie este una greșită din punct de vedere științific. Declarația doamnei deputat nu contribuie la nici o dezbateră publică capabilă de a duce la un progres al relațiilor umane. Dimpotrivă, este o declarație gratuită și lipsită de fundamente științifice, care nu face decât să ofenseze și să atingă dreptul la demnitate al persoanelor homosexuale, fiind de natură să aducă un regres în ceea ce privește situația homosexualilor și modul în care sunt ei priviți și tratați în societatea românească. De asemenea, declarațiile doamnei deputat duc la crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare împotriva persoanelor de orientare homosexuală, o categorie socială care se află deja pe o poziție de inegalitate în raport cu majoritatea datorită diferențelor identitare și care se confruntă

constant cu un comportament de respingere și marginalizare în societatea românească așa cum indică în mod constant datele statistice generate de Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării în analizele sale anuale referitoare la percepții și atitudini în legătură cu discriminarea în România.

4.1.8. Așa cum a subliniat și CEDO în Vejdeland și ceilalți c. Suediei în para. 54, Feret c. Belgiei 15615/07 în para. 73, "incitarea la ură nu implică în mod necesar îndemnul la un act de violență sau la alte fapte penale. Atacuri la adresa persoanelor care sunt comise prin insultarea, ridiculizarea sau defăimarea anumitor grupuri de populație poate fi suficientă pentru autorități în ceea ce privește decizia combaterii unui discurs care contravine libertății de exprimare, atunci când aceasta este exercitată în mod iresponsabil." În acest sens, discriminarea pe criteriul orientării sexuale constituie o formă gravă de discriminare așa cum a arătat CEDO în Smith și Grady c. Marii Britanii, para. 97.

4.1.9. Pe lângă argumentele de lege, petentul invocă și cazuistica CNCD, prin Hotărârea nr. 197 din 24.04.2013, prin care CNCD a calificat afirmații asemănătoare făcute de senatorul P H ca fiind "homofobe, jignitoare la adresa comunității homosexualilor", adăugând că "declarația privind homosexualii este una gratuită, care ofensează membrii acestei comunități și care nu a fost necesară în exprimarea poziției publice a părții reclamate față de subiectul în dezbatere." Spre deosebire de cauza Hasotti în care CNCD a reținut că declarațiile parlamentarului au contribuit la o dezbatere publică privind un proiect de lege care privea în mod direct persoanele homosexuale, în cauză, proiectul de lege nu se referă la homosexualitate, ci la pedofilia - teme total distincte, de obicei asociate pentru a discrimina și stigmatiza persoanele homosexuale. În concluziile hotărârii în discuție, Colegiul director face o recomandare clasei politice "ca în discursul public să evite pe cât posibil expresii care sunt gratuite și ofensatoare față de alții și care nu contribuie la nici o formă de dezbatere publică capabilă să genereze un progres în relațiile umane". Din păcate, doamna deputat face tocmai astfel de declarații "gratuite și ofensatoare" la adresa minorității homosexuale, prin care dezinformează publicul și nu numai că nu contribuie constructiv și eficient la o dezbatere publică capabilă să genereze progresul în relațiile umane, dar prin astfel de declarații homofobe, contribuie la exacerbarea stigmatizării și discriminării la care sunt supuse persoanele gay din România.

4.2. Susținerile părții reclamate

4.2.1. Partea reclamată a fost prezentă la audiere și a comunicat următoarele:

- Consideră că în speță este o neînțelegere
- Colegii din Camera Deputaților au inițiat o lege pentru combaterea pedofiliei
- Au făcut o chestiune tendențioasă
- Dorește să ofere scuze public Asociației ACCEPT

V. Motivele de fapt și de drept

5.1. În fapt, Colegiul director reține că, reclamata a afirmat următoarele:

- „Sunt unele persoane care sunt bolnave psihic, iar boala psihică care trebuie dovedită, este foarte dificil să stabilești dacă pedofilia, și pentru un medic, trebuie consultați psihiatrui, dacă pedofilia poate fi dovedită ca o boală psihică sau nu. Viciul de comportament uman uneori mimează normalitatea. Închisoarea se aplică acelor persoane care au discernământ și conștiința faptelor. Problema este ca și schizofrenia în anumite situații, acest viciu de comportament are uneori un substrat psihic ascuns și care nu poate să fie dovedit că este o boală psihică. La fel ca și comportamentul gay”

- „În cazul persoanelor homosexuale putem vorbi de o boală ”

- „Sunt vreo șase sau șapte nivele de sexualizare a persoanei, astfel încât să poți spune că este femeie sau bărbat. Toate aceste probleme legate de sexualitate sunt datorate unor substanțe chimice care pe de o parte modifică comportamentul uman, normal este heterosexual, nu homosexual. Sentimentele de dragoste homosexuală sau heterosexuală se pot compara cu satisfacția pe care ți-o produce actul sexual cu o persoană foarte tânără sau foarte bătrână. Pedofilia poate fi o modificare care ține de o deviație psihică sau doar de un viciu de comportament”.

- „Foarte mulți dintre homosexuali prezintă modificări nu numai comportamentale sexuale, ci prezintă inclusiv deformații sau modificări organice față de sexul cărora aparțin. Chiar endocrine, hormonale. Sunt foarte deschisă la orice discuție privind comportamentele umane, comparația pe care am făcut-o este doar pentru a arăta că este foarte greu de dovedit cărei categorii face parte fiecare persoană. Un homosexual nu se poate dovedi că este diferit datorită unui comportament sau unei boli genetice sau unei modificări genetice față de sexul pe care îl are. Pedofilul este foarte greu de dovedit, dacă are o problemă psihică sau este doar un comportament deviant”..

5.2. Ordonanța de Guvern nr. 137/2000 privind combaterea și sancționarea tuturilor formelor de discriminare, republicată (în continuare **O.G. nr. 137/2000**) la art. 2 alin. 1 prevede: „Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.”

5.3. Astfel se poate considera discriminare

- o diferențiere
- bazată pe un criteriu
- care atinge un drept.

5.4. În conformitate cu jurisprudența CEDO în domeniu, diferența de tratament devine discriminare atunci când se induc distincții între situații analoage și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă. Instanța europeană a decis în mod constant că pentru ca o asemenea încălcare să se producă „trebuie stabilit că persoane plasate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-și găsește nici o justificare obiectivă sau rezonabilă”. CEDO a apreciat prin jurisprudența sa, că statele contractante dispun de o anumită marjă de apreciere pentru a determina dacă și în ce măsură diferențele între situații analoage sau comparabile sunt de natură să justifice distincțiile de tratament juridic aplicate (ex.: **Fredin împotriva Suediei**, 18 februarie 1991; **Hoffman împotriva Austriei**, 23 iunie 1993, **Spadea și Scalabrino împotriva Italiei**, 28 septembrie 1995, **Stubbings și alții împotriva Regatului Unit**, 22 octombrie 1996).

5.5. În hotărârea dată în cazul **Thlimmenos împotriva Greciei** din 6 aprilie 2000, Curtea a concluzionat că „dreptul de a nu fi discriminat, garantat de Convenție, este încălcat nu numai atunci când statele tratează în mod diferit persoane aflate în situații analoage, fără a oferi justificări obiective și rezonabile, dar și atunci când statele omit să trateze diferit, tot fără justificări obiective și rezonabile, persoane aflate în situații diferite, necomparabile”.

5.6. În concluzie, există o diferențiere dacă persoanele aflate în situații similare sunt tratate în mod diferențiat, sau dacă persoane aflate în situații diferite sunt tratate în mod identic.

5.7. Constatăm că pe de o parte reclamata se referă la persoanele homosexuale ca la persoane bolnave, sugerând comparativ că cei care întrețin relații „normale” heterosexuale sunt sănătoase. Pe de altă parte reclamata pune în situație similară persoanele pedofile și persoanele homosexuale, prin care la fel realizează o diferențiere.

5.8. Criteriul de diferențiere este cel al orientării sexuale.

5.9. Dreptul restrâns este dreptul la demnitate, garantat de **Constituția României** (art. 1).

5.10. În concluzie, sunt incidente prevederile art. 2 alin. 1 a **O.G. nr. 137/2000**, republicată. Afirmările reclamatei crează o deosebire pe bază de orientare sexuală care are ca efect restrângerea exercitării, în condiții de egalitate, a dreptului la demnitate.

5.11. Conform art. 15 al **O.G. nr. 137/2000**, republicată, *„Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intra sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia.”*

5.12. Se poate constata că afirmația a fost făcută în public, și vizează atingerea demnității, crează o atmosferă ostilă, degradantă, umilitoare la adresa tuturor persoanelor cu o altă orientare sexuală decât cea heterosexuală, a unui grup de persoane, a comunității LGBT. Astfel sunt incidente și prevederile art. 15 al **O.G. nr. 137/2000**.

5.13. Având în vedere natura cauzei, trebuie analizată limita dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitate.

5.14. În această analiză ne raportăm la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare CEDO) în domeniu, în complexitatea sa.

5.15. **Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale** (cunoscut în general sub denumirea de **Convenția europeană a drepturilor omului**, în continuare **Convenția**) prevede, la art. 10 alin. 2, limitarea libertății de exprimare: *„Exercitarea acestor libertăți, ce comportă îndatoriri și responsabilități, poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau unor sancțiuni prevăzute de lege care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății sau moralei, protecția reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.”* Prin urmare, în conformitate cu acest tratat internațional, în Europa libertatea de exprimare nu este un drept absolut. Nu este lipsit de relevanță nici faptul că libertatea de exprimare este singurul drept cu privire la care **Convenția** subliniază: *„comportă îndatoriri și responsabilități”*. Totodată art. 17 al **Convenției** interzice abuzul de drept: *„Nici o dispoziție din prezenta convenție nu poate fi interpretată ca implicând, pentru un stat, un grup, sau un individ, un drept oarecare de a desfășura o activitate sau de a îndeplini un act ce urmarește distrugerea drepturilor sau a libertăților recunoscute de prezenta convenție sau de a aduce limitări mai ample acestor drepturi și libertăți decât acelea prevăzute de aceasta convenție.”*

5.16. Curtea Europeană a Drepturilor Omului (în continuare CEDO) analizează, în ordine, următoarele aspecte:

- existența unei limitări a libertății de exprimare;
- legalitatea restrângerii libertății de exprimare prin
 - existența unei norme juridice care prevede restrângerea;

- calitatea normei juridice, și anume
 - accesibilitatea;
 - precizitatea;
 - previzibilitatea normei;
- legitimitatea restrângerii, ceea ce trebuie să fie prevăzută de **Convenție** (pentru securitatea națională, integritatea teritorială, siguranța publică, apărarea ordinii, prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, moralei, reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale, pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești);
- necesitatea restrângerii într-o societate democratică.

5.17. În mod evident, orice sancționare a limbajului discriminator, chiar și doar printr-un avertisment de natură contravențională, reprezintă o limitare a libertății de exprimare.

5.18. Privind legalitatea restrângerii, situația din România este cât se poate de clară. **Decizia nr. 62 din 18.01.2007 a Curții Constituționale** promovează respectarea dreptului la demnitate; există și o protejare a dreptului la demnitate prin art. 15 al **Ordonanței de guvern nr. 137/2000 privind combaterea tuturor formelor de discriminare**, republicată, accesibilă (prin publicarea în **Monitorul Oficial al României**), cu sancțiuni evidente.

5.19. Legitimitatea sancționării este dată prin nevoia de a proteja, în principal, reputația și drepturile altora, dar se poate invoca, spre exemplu, și siguranța publică, apărarea ordinii, protecția moralei etc.

5.20. Necesitatea restrângerii într-o societate democratică este elementul cel mai subiectiv din analiza CEDO. Având în vedere acest fapt, CEDO a elaborat un set de principii aplicabile în domeniu:

- a) libertatea de exprimare constituie unul din fundamentele esențiale ale societății democratice, și una dintre condițiile de bază ale progresului societății și ale autorealizării individuale (**HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49; **GLIMMERVEEN și HAGENBEEK împotriva OLANDEI**, 8348/78 și 8406/78, 11 octombrie 1979; **LINGENS împotriva AUSTRIEI**, nr. 9815/82, 8 iulie 1986, § 41; **CASTELLS împotriva SPANIEI**, nr. 11798/85, 23 aprilie 1992, § 42; **OTTO-PREMIINGER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI**, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 49; **JERSILD împotriva DANEMARCEI** [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 31; **WINGROVE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 19/1995/525/611, 25 noiembrie 1996, § 52; **INCAL împotriva TURCIEI**, nr. 41/1997/825/1031, 9 iunie 1998, § 46; **FRESSOZ și ROIRE împotriva FRANȚEI** [Marea Cameră], nr. 29183/95, 21 ianuarie 1999, § 45; **CEYLAN împotriva TURCIEI** [Marea Cameră], nr. 23556/94, 8 iulie 1999, § 74; **ERDOĞDU și INCE împotriva TURCIEI**, nr. 25067/94 și 25068/94, 8 iulie 1999, § 47; **GERGER împotriva TURCIEI**, nr. 24919/94, 8 iulie 1999, § 46; **SÜREK și ÖZDEMİR împotriva TURCIEI**, nr. 23927/94 și nr. 24277/94, 8 iulie 1999, § 57/i; **SÜREK împotriva TURCIEI NR. 1**, nr. 26682/95, 8 iulie 1999, § 58; **SÜREK împotriva TURCIEI NR. 4**, nr. 24762/94, 8 iulie 1999, § 54; **OKÇUOĞLU împotriva TURCIEI**, nr. 24246/94, 8 iulie 1999, § 43/i; **ÖZTÜRK împotriva Turciei** [Marea Cameră], nr. 22479/93, 28 septembrie 1999, § 64; **NILSEN și JOHNSEN împotriva NORVEGIEI** [Marea Cameră], nr. 23118/93, 25 noiembrie 1999, § 43; **ŞENER împotriva TURCIEI**, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 39; **KARKIN împotriva TURCIEI**, nr. 43928/98, 23 septembrie 2003, § 27; **ERDOĞDU împotriva TURCIEI**, nr. 25723/94, 15 iunie 2000, § 52; **ŞENER împotriva TURCIEI**, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 39; **İBRAHİM AKSOY împotriva TURCIEI**, nr. 28635/95, 30171/96 și 34535/97, 10 octombrie

- 2000, § 51; **E.K. împotriva TURCIEI**, nr. 28496/95, 7 februarie 2002, § 69; **GÜNDÜZ împotriva TURCIEI**, nr. 35071/97, 4 decembrie 2003, § 37);
- b) libertatea de exprimare nu vizează doar informațiile sau ideile primite favorabil sau considerate a fi inofensive sau indiferente, ci și cele care offensează, șochează sau incomodează statul sau orice parte a populației; acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și înțelegerii, fără de care nu poate exista o societate democratică; libertatea de exprimare are și excepții, dar care trebuie interpretate în mod strict, iar necesitatea oricărei restrângerii trebuie stabilite în mod convingător (**HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49; **GLIMMERVEEN și HAGENBEEK împotriva OLANDEI**, 8348/78 și 8406/78, 11 octombrie 1979; **CASTELLS împotriva SPANIEI**, nr. 11798/85, 23 aprilie 1992, § 42; **OTTO-PREMIINGER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI**, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 49; **INCAL împotriva TURCIEI**, nr. 41/1997/825/1031, 9 iunie 1998, § 46; **FRESSOZ și ROIRE împotriva FRANȚEI** [Marea Cameră], nr. 29183/95, 21 ianuarie 1999, § 45; **CEYLAN împotriva TURCIEI** [Marea Cameră], nr. 23556/94, 8 iulie 1999, § 74; **ERDOĞDU și INCE împotriva TURCIEI**, nr. 25067/94 și 25068/94, 8 iulie 1999, § 47; **GERGER împotriva TURCIEI**, nr. 24919/94, 8 iulie 1999, § 46; **SÜREK și ÖZDEMİR împotriva TURCIEI**, nr. 23927/94 și nr. 24277/94, 8 iulie 1999, § 57/ii; **OKÇUOĞLU împotriva TURCIEI**, nr. 24246/94, 8 iulie 1999, § 43/i; **ÖZTÜRK împotriva Turciei** [Marea Cameră], nr. 22479/93, 28 septembrie 1999, § 64; **NILSEN și JOHNSEN împotriva NORVEGIEI** [Marea Cameră], nr. 23118/93, 25 noiembrie 1999, § 43; **ERDOĞDU împotriva TURCIEI**, nr. 25723/94, 15 iunie 2000, § 52; **ŞENER împotriva TURCIEI**, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 39; **ŞENER împotriva TURCIEI**, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 39/i; **E.K. împotriva TURCIEI**, nr. 28496/95, 7 februarie 2002, § 69; **KARKIN împotriva TURCIEI**, nr. 43928/98, 23 septembrie 2003, § 27);
- c) exercitarea libertății de exprimare comportă obligații și responsabilități (**HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49; **GLIMMERVEEN și HAGENBEEK împotriva OLANDEI**, 8348/78 și 8406/78, 11 octombrie 1979); astfel, între altele, în contextul opiniilor religioase și credințelor este legitimat să se includă obligația de a evita pe cât se poate expresii care, în mod gratuit, offensează alții, profanează sau care reprezintă o ingerință în drepturile lor, care astfel nu contribuie la orice formă de dezbatere publică capabilă de a duce la un progres al relațiilor umane; statele au o marjă de apreciere când reglementează libertatea de exprimare în relație cu afirmații care offensează convingerile personale, în special cele morale sau religioase (**OTTO-PREMIINGER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI**, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 49; **WINGROVE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 19/1995/525/611, 25 noiembrie 1996, § 52; **GÜNDÜZ împotriva TURCIEI**, nr. 35071/97, 4 decembrie 2003, § 37);
- d) în cazul moralității nu este posibil să se ajungă la un concept uniform european privind semnificația religiei în societate; chiar și în interiorul unui stat pot exista variații ale conceptului; prin urmare nu este posibil să se ajungă la o definiție comprehensivă privind ce reprezintă o limitare permisibilă a libertății de exprimare dacă exprimarea se îndreaptă împotriva sentimentului religios al altora; o marjă de apreciere trebuie lăsat prin urmare autorităților naționale în a stabili necesitatea unei astfel de limitări; această situație însă nu exclude o supervizare din partea CEDO (**OTTO-PREMIINGER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI**, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 50; **WINGROVE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 19/1995/525/611, 25 noiembrie 1996, § 58);
- e) îndatoririle și responsabilitățile legate de exercitarea libertății de exprimare au o semnificație specială în situații de conflict sau de tensiuni, o grijă particulară

- trebuie manifestată față de vehicularea prin presă a limbajului urii sau a promovării violenței (**SÜREK și ÖZDEMİR împotriva TURCIEI**, nr. 23927/94 și nr. 24277/94, 8 iulie 1999, § 63; **SÜREK împotriva TURCIEI NR. 4**, nr. 24762/94, 8 iulie 1999, § 60; **ŞENER împotriva TURCIEI**, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 42)
- f) toleranța și respectarea demnității umane constituie fundamentul democrației și societății pluraliste, prin urmare este necesar ca în societățile democratice să se sancționeze sau chiar să se prevină orice formă de de expresii care diseminează, incită, promovează sau justifică ura bazată pe intoleranță, cu condiția ca orice formalitate, condiție, restricție sau amendă impusă să fie proporțională cu legitimitatea invocată (**GÜNDÜZ împotriva TURCIEI**, nr. 35071/97, 4 decembrie 2003, § 40);
- g) art. 17 al **Convenției** previne ca grupurile totalitare sau persoanele care incită la ură rasială să exploateze în propriul interes principiile enunțate, întrucât scopul acestor grupări este de a distruge drepturile și libertățile; această prevedere se referă și la activitățile politice (**GLIMMERVEEN și HAGENBEEK împotriva OLANDEI**, 8348/78 și 8406/78, 11 octombrie 1979; **OHENSBERGER împotriva AUSTRIEI**, nr. 21318/93, 2 septembrie 1994);
- h) abuzul cu libertatea de exprimare nu este compatibil cu democrația și drepturile omului, încalcă drepturile altora (**WITZSCH împotriva GERMANIEI**, nr. 7485/03, 13 decembrie 2005);
- i) anumite expresii concrete reprezintă un limbaj al urii, care pot insulta indivizi sau grupuri de persoane, iar aceste expresii nu se bucură de protecția articolului 10 al **Convenției** (**JERSILD împotriva DANEMARCEI** [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 35; **GÜNDÜZ împotriva TURCIEI**, nr. 35071/97, 4 decembrie 2003, § 41);
- j) atacurile vehemente împotriva grupurilor religioase sau etnice sunt incompatibile cu valorile proclamate și garantate de Convenție, și anume toleranța, pacea socială și nediscriminarea (**NORWOOD împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 23131/03, 16 noiembrie 2004, **IVANOV împotriva RUSIEI**, nr. 35222/04, 20 februarie 2007);
- k) se poate invoca necesitatea restrângerii libertății de exprimare în situația în care există o nevoie publică urgentă; statele au o anumită marjă de apreciere privind existența nevoii, dar această apreciere se completează cu supervizarea europeană atât a legislației cât și a modului de aplicare al legislației de instanțele independente; CEDO este împuternicit să ofere interpretarea în ce măsură restricția sau sancționarea este reconciliabilă cu libertatea de exprimare (**HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49; **LINGENS împotriva AUSTRIEI**, nr. 9815/82, 8 iulie 1986, § 39; **OTTO-PREMIINGER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI**, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 50; **WINGROVE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 19/1995/525/611, 25 noiembrie 1996, § 53; **INCAL împotriva TURCIEI**, nr. 41/1997/825/1031, 9 iunie 1998, § 52; **LEHIDEUX și ISORNI împotriva FRANȚEI**, nr. 55/1997/839/1047, 23 septembrie 1998, § 51; **FRESSOZ și ROIRE împotriva FRANȚEI** [Marea Cameră], nr. 29183/95, 21 ianuarie 1999, § 45; **CEYLAN împotriva TURCIEI** [Marea Cameră], nr. 23556/94, 8 iulie 1999, § 74; **ERDOĞDU și INCE împotriva TURCIEI**, nr. 25067/94 și nr. 25068/94, 8 iulie 1999, § 47; **GERGER împotriva TURCIEI**, nr. 24919/94, 8 iulie 1999, § 46; **SÜREK și ÖZDEMİR împotriva TURCIEI**, nr. 23927/94 și nr. 24277/94, 8 iulie 1999, § 57/iii; **SÜREK împotriva TURCIEI NR. 1**, nr. 26682/95, 8 iulie 1999, § 58; **SÜREK împotriva TURCIEI NR. 4**, nr. 24762/94, 8 iulie 1999, § 54; **OKÇUOĞLU împotriva TURCIEI**, nr. 24246/94, 8 iulie 1999, § 43/ii; **ÖZTÜRK împotriva Turciei** [Marea Cameră], nr. 22479/93, 28 septembrie 1999, § 64; **NILSEN și JOHNSEN împotriva NORVEGIEI** [Marea Cameră], nr. 23118/93, 25 noiembrie 1999, § 43;

- NEWS VERLAGS GMBH & CoKG împotriva AUSTRIEI**, nr. 31457/96, 11 ianuarie 2000, § 52; **ERDOĞDU împotriva TURCIEI**, nr. 25723/94, 15 iunie 2000, § 53; **ŞENER împotriva TURCIEI**, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 39; **ŞENER împotriva TURCIEI**, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 39; **İBRAHİM AKSOY împotriva TURCIEI**, nr. 28635/95, 30171/96 și 34535/97, 10 octombrie 2000, § 53; **E.K. împotriva TURCIEI**, nr. 28496/95, 7 februarie 2002, § 71; **KARKIN împotriva TURCIEI**, nr. 43928/98, 23 septembrie 2003, § 29-30; **GÜNDÜZ împotriva TURCIEI**, nr. 35071/97, 4 decembrie 2003, § 38);
- l) în exercitarea supervizării, CEDO analizează atât conținutul cât și contextul afirmațiilor în cauză; restrângerea trebuie să fie proporțională cu legitimitatea restrângerii, autoritățile trebuie să justifice relevanța și suficiența lor (**JERSILD împotriva DANEMARCEI** [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 31; **INCAL împotriva TURCIEI**, nr. 41/1997/825/1031, 9 iunie 1998, § 52; **LEHIDEUX și ISORNI împotriva FRANȚEI**, nr. 55/1997/839/1047, 23 septembrie 1998, § 51; **FRESSOZ și ROIRE împotriva FRANȚEI** [Marea Cameră], nr. 29183/95, 21 ianuarie 1999, § 45; **ERDOĞDU și INCE împotriva TURCIEI**, nr. 25067/94 și 25068/94, 8 iulie 1999, § 47; **GERGER împotriva TURCIEI**, nr. 24919/94, 8 iulie 1999, § 46; **SÜREK împotriva TURCIEI NR. 1**, nr. 26682/95, 8 iulie 1999, § 58; **SÜREK împotriva TURCIEI NR. 4**, nr. 24762/94, 8 iulie 1999, § 54; **OKÇUOĞLU împotriva TURCIEI**, nr. 24246/94, 8 iulie 1999, § 43/iii; **ÖZTÜRK împotriva Turciei** [Marea Cameră], nr. 22479/93, 28 septembrie 1999, § 64; **NILSEN și JOHNSEN împotriva NORVEGIEI** [Marea Cameră], nr. 23118/93, 25 noiembrie 1999, § 43; **NEWS VERLAGS GMBH & CoKG împotriva AUSTRIEI**, nr. 31457/96, 11 ianuarie 2000, § 52; **ŞENER împotriva TURCIEI**, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 39); trebuie să existe o proporționalitate între impactul afirmației sancționate și sancțiune (**LINGENS împotriva AUSTRIEI**, nr. 9815/82, 8 iulie 1986, § 40; **GERGER împotriva TURCIEI**, nr. 24919/94, 8 iulie 1999, § 50; **ŞENER împotriva TURCIEI**, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 39); orice formalitate, condiție, restricție sau penalitate impusă considerată a fi necesară într-o societate democratică pentru sancționarea sau chiar prevenirea atacurilor indecente asupra obiectelor venerației religioase trebuie să fie proporțională cu scopul legitim urmărit (**OTTO-PREMIINGER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI**, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 49);
- m) **Convenția** nu lasă prea mult spațiu restricțiilor în domeniul discursurilor politice sau discursurilor care ating interesul general; permisivitatea privind criticile față de guvern trebuie să fie mai pronunțată decât privind cetățeni privați, chiar și politicieni; într-un sistem democratic acțiunile guvernului trebuie urmărite îndeaproape nu doar de către autoritățile legislative și judiciare, dar și de opinia publică; poziția dominantă ce ocupă guvernul îi recomandă să nu utilizeze sancțiunile penale, întrucât are alte posibilități de a răspunde la atacuri și critici injuste; autorităților competente ale statului rămân suficiente posibilități de a adopta, în calitatea lor de garanți ai ordinii publice, măsuri de sancționare adecvate fără ca acestea să devină excesive; totuși în situația în care afirmațiile incită la violență împotriva unor persoane sau oficiali ori împotriva unui segment al societății, autoritățile statului se bucură de o apreciere mai largă când examinează necesitatea restrângerii libertății de exprimare (**CASTELLS împotriva SPANIEI**, nr. 11798/85, 23 aprilie 1992, § 42; **WINGROVE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 19/1995/525/611, 25 noiembrie 1996, § 58; **INCAL împotriva TURCIEI**, nr. 41/1997/825/1031, 9 iunie 1998, § 54; **GERGER împotriva TURCIEI**, nr. 24919/94, 8 iulie 1999, § 46; **SÜREK și ÖZDEMİR împotriva TURCIEI**, nr. 23927/94 și nr. 24277/94, 8 iulie 1999, § 60; **SÜREK împotriva TURCIEI NR. 1**, nr. 26682/95, 8 iulie 1999, § 61; **SÜREK împotriva TURCIEI NR. 4**, nr. 24762/94, 8 iulie 1999, § 57);

- OKÇUOĞLU împotriva TURCIEI**, nr. 24246/94, 8 iulie 1999, § 46; **ERDOĞDU împotriva TURCIEI**, nr. 25723/94, 15 iunie 2000, § 62; **ŞENER împotriva TURCIEI**, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 40; **İBRAHİM AKSOY împotriva TURCIEI**, nr. 28635/95, 30171/96 și 34535/97, 10 octombrie 2000, § 52; **E.K. împotriva TURCIEI**, nr. 28496/95, 7 februarie 2002, § 70; **KARKIN împotriva TURCIEI**, nr. 43928/98, 23 septembrie 2003, § 28);
- n) libertatea de exprimare are o importanță specială pentru politicieni sau persoanele alese ca reprezentanții unui electorat, care trebuie să-și atragă atenția asupra preocupării lor; limitarea libertății de exprimare pentru un politician aflat în opoziție sau pentru un parlamentar solicită un examen mai temeinic din partea CEDO (**CASTELLS împotriva SPANIEI**, nr. 11798/85, 23 aprilie 1992, § 42; **INCAL împotriva TURCIEI**, nr. 41/1997/825/1031, 9 iunie 1998, § 46);
- o) fără dubii, libertatea discursului politic nu este absolut prin natura sa, statele pot introduce restricții și sancțiuni, CEDO având rolul final de a analiza compatibilitatea acestor măsuri cu libertatea de exprimare (**INCAL împotriva TURCIEI**, nr. 41/1997/825/1031, 9 iunie 1998, § 53)
- p) presa joacă un rol esențial într-o societate democratică; deși nu trebuie să treacă de anumite limite, cum ar fi privind securitatea națională, integritatea teritorială, amenințarea cu violență, prevenirea dezordinii și criminalității, respectarea reputației și drepturilor altora, necesitatea de a preveni transmiterea unor informații confidențiale, are sarcina de a oferi — într-o manieră conformă cu obligațiile și responsabilitățile sale — informații și idei de interes public, în particular în chestiuni politice, inclusiv cele care divid societatea dar și cele care prezintă justiția; libertatea presei reprezintă unul din cele mai bune posibilități de a crea o opinie privind ideile și atitudinile liderilor politici; libertatea jurnalistică acoperă posibila recurgere la un grad de exagerare, chiar și provocare (**LINGENS împotriva AUSTRIEI**, nr. 9815/82, 8 iulie 1986, § 41-42; **CASTELLS împotriva SPANIEI**, nr. 11798/85, 23 aprilie 1992, § 42; **DE HAES și GIJSELS împotriva BELGIEI**, nr. 19983/92, 24 februarie 1997, § 37; **FRESSOZ și ROIRE împotriva FRANȚEI [Marea Cameră]**, nr. 29183/95, 21 ianuarie 1999, § 45; **SÜREK și ÖZDEMİR împotriva TURCIEI**, nr. 23927/94 și nr. 24277/94, 8 iulie 1999, § 58; **SÜREK împotriva TURCIEI NR. 1**, nr. 26682/95, 8 iulie 1999, § 59; **SÜREK împotriva TURCIEI NR. 4**, nr. 24762/94, 8 iulie 1999, § 55; **OKÇUOĞLU împotriva TURCIEI**, nr. 24246/94, 8 iulie 1999, § 44; **ERDOĞDU împotriva TURCIEI**, nr. 25723/94, 15 iunie 2000, § 52; **ŞENER împotriva TURCIEI**, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 41);
- q) presa nu are doar dreptul ci și obligația de a prezenta informații de interes public conform dreptului publicului de a primi aceste informații (**JERSILD împotriva DANEMARCEI [Marea Cameră]**, nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 31);
- r) nu se protejează doar informația în sine, dar și forma prin care se aduce la cunoștința opiniei publice (**JERSILD împotriva DANEMARCEI [Marea Cameră]**, nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 31);
- s) stabilirea pedepselor este în principiu de competența instanțelor naționale, CEDO consideră totuși că aplicarea pedepsei închisorii pentru o infracțiune în domeniul presei nu este compatibilă cu libertatea de exprimare a jurnaliștilor, decât în circumstanțe excepționale, mai ales atunci când au fost grav afectate alte drepturi fundamentale, ca de exemplu în cazul utilizării limbajului urii sau incitării la violență (**CUMPĂNĂ și MAZĂRE împotriva ROMÂNIEI**, nr. 33348/96, 17 decembrie 2004, § 115);
- t) principiile privind libertatea de exprimare vizează și funcționarii publici, deși este legitimat ca statul să impună față de ei obligația discreției, ținând cont de statutul

lor special (**AHMED și alții împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 65/1997/849/1056, 2 septembrie 1998, § 56).

5.21. În luarea deciziei s-a ținut cont și de art. 30 al **Consituției României** care asigură libertatea de exprimare, prevede și limitele acestei libertăți:

„(6) *Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine.*

(7) *Sunt interzise de lege defăimarea țării și a națiunii, îndemnul la război, de agresiune, la ură națională, rasială, de clasă sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial sau la violență publică, precum și manifestările obscene, contrare bunelor moravuri.*”

5.22. Decizia nr. 62 din 18.01.2007 a Curții Constituționale consideră că dreptul la demnitate este una dintre valorile supreme, iar lezarea acestui drept poate fi sancționată chiar și penal: „*Obiectul juridic al infracțiunilor de insultă și calomnie, prevăzute de art. 205 și, respectiv, art. 206 din Codul penal, îl constituie demnitatea persoanei, reputația și onoarea acesteia. Subiectul activ al infracțiunilor analizate este necircumstanțiat, iar săvârșirea lor se poate produce direct, prin viu grai, prin texte publicate în presa scrisă sau prin mijloacele de comunicare audiovizuale. Indiferent de modul în care sunt comise și de calitatea persoanelor care le comit — simpli cetățeni, oameni politici, ziariști etc. —, faptele care formează conținutul acestor infracțiuni lezează grav personalitatea umană, demnitatea, onoarea și reputația celor astfel agresați. Dacă asemenea fapte nu ar fi descurajate prin mijloacele dreptului penal, ele ar conduce la reacția de facto a celor ofensați și la conflicte permanente, de natură să facă imposibilă conviețuirea socială, care presupune respect față de fiecare membru al colectivității și prețuirea în justa măsură a reputației fiecăruia. De aceea, valorile menționate, ocrotite de Codul penal, au statut constituțional, demnitatea omului fiind consacrată prin art. 1 alin.(3) din Constituția României ca una dintre valorile supreme.*”

5.23. Aplicând principiile CEDO, constatăm pe de o parte următoarele:

- exercitarea libertății de exprimare comportă obligații și responsabilități, astfel în mod obligatoriu trebuie evitate afirmațiile care în mod gratuit ofensează alții fără a contribui la o dezbatere publică capabilă de a duce la un progres al relațiilor umane (pct. 5.20., lit. c) — afirmațiile homofobe nu duc la un progres al relațiilor umane, ci, din contră, întăresc stereotipurile negative față de comunitatea LGBT, având ca efect discriminarea la școală, la angajare, la accesul la servicii și locuri publice etc.;

- toleranța și respectarea demnității umane constituie fundamentul democrației și societății pluraliste, prin urmare este necesar să se sancționeze orice formă de expresii care promovează ura bazată pe intoleranță (pct. 5.20., lit. f);

- se poate invoca necesitatea restrângerii libertății de exprimare în situația în care există o nevoie publică urgentă (pct. 5.20., lit. k) — stereotipurile negative la adresa persoanelor homosexuale care culminează în acțiuni violente la adresa lor (cu ocazia evenimentelor organizate pentru persoanele LGBT, la care intervin în forță grupuri extremiste) arată nevoia publică urgentă;

- libertatea discursului politic nu este absolută prin natura sa (pct. O.S. 5.20., lit. o) — afirmațiile reclamatului, care consideră că homosexualii ar fi bolnavi, iar relațiile homosexuale ar fi similare celor pedofile, încalcă dreptul la demnitate, chiar dacă nu incită în mod direct împotriva persoanelor homosexuale.

5.24. Pe de altă parte trebuie reținut faptul că reclamata este medic, astfel cele afirmate de ea trebuie analizate în contextul științific. Un medic și neurobiolog olandez, Dick Swaab, în cartea intitulată **Wij zijn ons brein. Van baarmoeder tot Alzheimer**, publicată în anul 2013, în capitolul IV arată că identitatea sexuală se formează încă în uter, în perioada săptămânilor 6-12 după concepție. Astfel încercarea de a „modifica” această identitate prin educație este imposibilă, tentativele de acest gen din SUA nu au

făcut altceva decât să distrugă viața celor „tratați”. Din această situație rezultă și faptul că un părinte sau părinții homosexuali nu au cum să-și educe copiii (naturali sau adoptați) în sensul de a-i transforma în homosexuali (ceea ce înseamnă că frica celor care consideră că un copil crescut de un homosexual va deveni homosexual este neîntemeiată). Pot fi observate diferențe la nivelul creierului care indică comportamentul sexual. În mod similar, și pedofilia este legată de dezvoltarea structurii creierului. Cele afirmate de petentă sunt apropiate de cele susținute de reclamată.

5.25. Având în vedere aceste aspecte, cântărind argumentele pro-și contra, Colegiul director decide că a sancționa o afirmație științifică ar fi o încălcare evidentă a libertății de exprimare. Intervenția autorităților în chestiunile științifice nu este de dorit. Argumentele științifice nu pot fi combătute prin intervenția statului, ci prin alte argumente științifice. Colegiul director nu se poate pronunța nici pro și nici contra celor arătate de Dick Swaab.

5.26. În consecință Colegiul director consideră că cele afirmate de reclamată nu exced libertății de exprimare.

5.27. Având în vedere efectele unei afirmații de genul celui analizat în prezenta cauză, Colegiul director recomandă reclamatei și întregii clase politice din România să evite formulări care prezintă homosexualitatea ca boală sau ca un comportament similar pedofiliei. Așa cum un stângaci, care are structuri modificate în creier față de un dreptaci, nu este considerat bolnav, nici persoana homosexuală nu poate fi considerată bolnavă față de o persoană heterosexuală. O blondă, chiar dacă culoarea părului este un dat genetic, nu poate fi considerată bolnavă din acest motiv. Homosexualii au relații normale, bazate pe liberul consimțământ al partenerilor. Pe de altă parte pedofilia într-adevăr este o boală, un comportament care nu poate fi tolerat de societate, având efecte grave și de durată asupra victimelor. A compara heterosexualitatea cu pedofilia este ca și cum s-ar face comparația între un stângaci și un cleptoman. Societatea din România, nefiind un bun cunoscător al problematicii, trebuie să primească informații corecte, bine articulate, fără a lăsa impresii false, inclusiv de la politicienii care sunt și oameni de știință. În caz contrar atacurile la adresa persoanelor LGBT se vor înmulți, ceea ce nu este de dorit.

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Cele afirmate de reclamată nu exced libertății de exprimare, conform art. 10 al **Convenției europene a drepturilor omului**;
2. Recomandă reclamatei și întregii clase politice din România să evite formulări care prezintă homosexualitatea ca boală sau ca un comportament similar pedofiliei;
3. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, în termen de 15 zile potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – membru

BERTZI THEODORA – membru

GHEORGHIU LUMINIȚA – membru

HALLER ISTVÁN – membru

JURA CRISTIAN – membru

LAZĂR MARIA – membru

ANAMARIA PANFILE - membru

Data redactării: 09.01.2015

Redactat de Dan Drăguș (1-4) și Haller István (5-7).

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor faptelor de discriminare** și **Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.